

Mən sənəti yox, sənət məni seçdi

Tahir Əkbər: "Uşaq vaxtı sərxoş bir kişi mənə "eyy, Bethoven" deyə səslənəndə, atam dedi ki, görürsən, o da sənənin bəstəkar olacağını bilir"

Həyatının ən müqəddəs, gözəl dövrünün uşaq illəri olduğunu hesab edir. Çünki o zaman ailə qayğısı, nəvaziş, şıltaqlıq olur... Uşaq illərini dolu-dolu yaşadığı üçün özünü xoşbəxt hesab edir. O illərə o qədər bağlıdır ki, 70 yaşı olsa da, balaca Tahiri heç vaxt unutmur. Hətta ən yaxın tarix kimi xatırlayır...

Müsaibimiz bəstəkar Tahir Əkbərdir. Musiqiləri ilə böyüdüyümüz bəstəkarın həyat hekayəsinə nəzər salaq...

"SANKA" SÜRÜRDÜM

Həmsöhbətimiz 1946-cı ildə anadan olub. Özünün də dediyi kimi, şəhər uşağı olub, kənd həyatının keşməkeşli yollarını keçməyib. Uşaq illərindən danışarkən kövrəlir və ən gözəl anları məhz o vaxt yaşadığını bildirir: "70 yaşım var. 70 il böyük ömürdür. Yaxın tarixi belə unuda biləcəyim bir vaxtda uşaqlığım beynimə elə həkk olunub ki, o illəri unutmuram. Dəcəl uşaq idim. Bəstəkar olacağım ağılıma belə gəlmirdi. Heç musiqi ilə də maraqlanmırdım. Yoldaşlarımla futbola gedir, gizlənəçək, ənzəli kimi oyunları oynayırdım. Ailəm də mənə çox sərbəstlik verirdi. Bizim ailədə "oxumalısan", yaxud "musiqiçi olmalısan" deyə bir qayda yox idi. Elə uşaqlar var ki, onları məcbur piano arxasında otuzdururlar və yaxud oxumağa məcbur edirlər. Amma mən özümü xoşbəxt hesab edirəm ki, uşaqlığımı tam yaşamışam. Həyətdə "sanka" sürürdüm və bundan zövq alırdım. Məhəllə uşaqları ilə birlikdə yığışib oyunlar oynayırdıq".

Həmsöhbətimiz deyir ki, o illərdə bəstəkar ola biləcəyi ağılına belə gəlmirmiş. Amma özündən 5-6 yaş böyük yoldaşları və atası onun bəstəkar olacağına inanıb: "O vaxtkı uşaq yoldaşlarım deyir ki, sən uşaqlıqdan zümrümə edib nə işə ifa edirdin. Biz deyirdik ki, bu nədir? Deyirdin, bu, mənim əsərimdir, mənim yaradıcılığımıdır... Mən buna əyləncə kimi baxırdım. O insanların içində müdrik Paşa müəllim var idi, uşaqlara irad tutmuşdu ki, siz onu qınayırızsız, amma bu uşaq gələcəkdə böyük bəstəkar olacaq".

"EYY, BETHOVEN"

Müsaibimiz deyir ki, ailəsi onun musiqiçi olması fikrinə müsbət yanaşmış: "Atam hərdən mənimlə zarafat edərdi. Bir dəfə atamla yol ilə gedirdik, mən də uzun palto geyinmişdim. Yolüstü sərxoş bir kişi mənə "eyy, Bethoven" deyə səsləndi və 1 manat pul istədi. Atam mənə dedi ki, görürsən, bəstəkar olacaqsan, o, artıq sənənin bəstəkar olacağını dedi. Mən onda da ciddi qəbul etməmişdim".

Həmsöhbətimiz düşünür ki, insan yaşa dolduqca,

müəyyən sənətdə püxtələşir. Onun sözlərinə görə, o, sənəti yox, vaxtı gəldikdə sənət onu seçib: "Mən musiqiyə gec gəlmişəm. Həmişə düşünürdüm ki, piano kişi sənəti deyil, onda yalnız qızlar ifa etməlidir. Amma istedad sonradan özünü büruzə verdi. Mən sənəti yox, sənət məni seçdi. Atam həmişə deyirdi ki, bəstəkarlıq sənət deyil, bəstəkarlıq Allah verigisidir və buna mane olmaq günahdır. Allah bu istedadı verir və sən bu yolla get. Atam mənim yönümü düzgün verdi və maneçilik törətmədi. O, yaşlı insan idi, amma dünyagörüşü çox idi. Musiqiyə meyli var idi. Yaxşı qarmon çalırdı. Anam isə duyğulu xanım idi. O, muğamları bilmədən bədahətən dəstgah oxuyurdu. Bizim evdə musiqiyə biganə olan kimsə yox idi. Mən rəsamlıq edirdim, şeir yazırdım. Musiqi həyatıma gec gəldi. Amma gələndən sonra digər bütün sənətlərdən imtina etdim. Elə bil, özüm üçün yeni bir dünya kəşf etdim. Ondan sonra qərara gəldim ki, mənim taleyim budur".

"MUSIQİ ÜRƏK ÜSTÜNDƏ QURULUB"

Balaca Tahirin məktəbdə dərslərlə arası o qədər də ürəkəçən olmayıb. Hətta oxumadığı üçün müəllimlərlə mübahisələri də düşüb: "Dərs oxumağa həvəsim yox idi. Riyaziyyat, informatika kimi dəqiq fənləri xoşlamırdım. Məni maraqlandıran musiqi, ədəbiyyat, rəsm idi. Ədəbiyyatdan həmişə "5" alırdım. Riyaziyyatdan çox zəif idim, müəllimlər məni danlayır, "2" yazırdılar. Hətta mənimlə mübahisə edirdilər ki, musiqi rəqəmlərin üzərində qurulub, sən riyaziyyatı bilməlisən. Mənsə düşünürdüm ki, musiqi ürək üstündə qurulub".

Müsaibimiz əvvəlcə musiqişünas kimi təhsil alıb. O illərdə bəstəkarlıq qabiliyyətini o qədər də ciddi qəbul etməyib: "Aşef Zeynalılda oxuyanda bəzən bəstəkarlıq dərsi keçən yoldaşlarımla tapşırıqlarını mən edirdim. Kiçik əsərlər yazıb onları vəziyyətdən çıxarırdım. Amma mən o zaman bəstəkarlıq nədir bilmirdim və bu sənətlə məşğul olmurdum da. Buna baxmayaraq, əsərləri çox rahat bəstələyirdim. Sadəcə, bu istedadımın fərqi də deyildim".

"İNSAN QOCALDIQCA KÖVRƏLİR"

Həmsöhbətimiz bəstəkarlığa tanınmış bəstəkar, professor Boris Zeydmanın təkidi ilə gəlib: "Aşef Zeynalını musiqişünas kimi tamamladıqdan sonra Özbəkistanda təhsil aldım. Görkəmli pedaqoq, professor Boris Zeydmanın sonuncu tələbəsi oldum. O, həmçinin Fikrət Əmirovun, Cahangir Cahangirovun müəllimi olub. Musiqişünas idim, amma tərəddüd edirdim ki, bəlkə mən həqiqətən bəstəkar olmalıyam? Özbəkistanda Borislə görüşdükdən sonra əsərimi ona göstərdim və mənə dedi ki, sən mütləq bu peşəni seçməlisən. Mən Kon-

Aygün ƏZİZ

servatoriyanı bəstəkar kimi orada bitirdim. 1-2 il qaldıqdan sonra öz vətənime qayıtdım. İstedaddan sonra elm, zəhmət, əsərlər və bu günə kimi bu proses davam edir. 70 illin sonunda özümə hesabat verirəm ki, mən bu ölkə və xalq üçün nələrdə bilməmişəm. Hərdən fikirləşirəm ki, bundan çox edə bilirdim, amma buna da şükür ki, Azərbaycan musiqisinə yeni janrlar gətirdim. Fikrət Əmirov simfonik muğamları yazdı, mən ondan sonra simfonik rəngləri gətirdim".

Müsaibimiz ilk bəstəsindən də söhbət açdı. Dedi ki, tez-tez dostları üçün bəstələdiyinə görə o əsərləri xatirində saxlamayıb: "İlk bəstələrimi təhsil illərində həmkarlarım üçün yazırdım. Amma bunun bəstə olduğunun fərqi yox idi. Bəstəkar olduqdan sonra ilk peşəkar bəstəm Nəbi Xəzrinin "Ürək" adlı şeirinə yazdığım romans olub. Özbəkistandan doğma vətənime qayıtdıqdan sonra şeirlərdən bəhrələndirib mahnılar yazmağa başladım. Hüseyn Arif, Osman Sarıvəlli, Bəxtiyar Vahabzadə, Cabir Novruz, Fikrət Qoca kimi insanlar şeirləriylə mənə təsir ediblər. Xoşbəxtəm ki, əsərlərim mən olmayanda da yaşayacaq".

"ƏSƏRLƏRİMLƏ QÜRUR DUYURAM"

Müsaibimiz qürur hissi duyduğu, ən çox sevdiyi əsərlərindən də söhbət açdı: "Qürur hissi duyduğum bir əsər var ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəylik himnidir. Himni hər adam yaza bilmir. Orada məsuliyyət, səmimiyyət olmalıdır. Qəhrəmanlıq salnaməsi silsilə əsərlərim var. "Hər birimiz Mübarizik, Fəridik" adlı əsərim çox sevildi. Düşünürəm ki, bəstəkar cəmiyyətə lazım olmalıdır. Həm də ele əsər yazmalıdır ki, sabah utanmasın. Bir il öncə Sona Vəliyeva ilə "Arazbarı" adlanan əsər üzərində işlədik. O əsəri oxuyanda Sona xanıma bunu musiqidə gördüyümü dedim. "Gülüstan" poeməsindən sonra belə əsər yazılmamışdı. Bu əsər mənim üçün "Amin", "Ya rəbb" simfonik poeməsindən sonra bəlkə də ən gözəl əsərlərimdendir".

BİR-BİRİNİZİ SEVIN...

İlham qaynağının nə olduğuna gəldikdə, həmsöhbətimiz deyir ki, peşəkar insan ilhamın gəlməsini gözləmir. Qarşısına məqsəd qoyur və yazır: "Çaykovski deyirdi ki, ilham çox tənbəldir, onu gözləməyin. İştah qaşıqla gəldiyi kimi, ilham da işləyəndə gəlir. Əgər qarşında məqsəd varsa ki bunu etməliyəm, edəcəksiniz. Mənim yaradıcılıq vaxtlarım sübh tezdən olur. Adətən səhər saat 6-da bəstələyirəm. Həmin vaxt hamı yatdığı üçün pianoda bəstələmək imkanı olur. Mən daxilə bəstələyə bilirəm. Beynimdə bəstələdiyimi sonradan nota köçürürəm".

Müsaibimiz gəncliyini gördüyü, özünü tapdığı mahnılardan da söz açdı: "Elə mövzular ki onlar hər insana əzizdir, doğmadır. "Ana laylası" mənə anamı xatırladır. Onun laylası qulağımda cingildəyir. "Unutmarım" əsərimdə gəncliyimi tapıram, unutmadığım illərimi görürəm".

Bəstəkar sonda vurğuladı ki, insan yaşlandıqca kövrəlir və gəncliyinin qədrini yalnız o zaman anlayır. Buna görə, gənclər hər anı yaşamaq və zamanın qədrini bilməlidirlər: "Gənclik insanın ən gözəl dövrüdür. Gənclər bunun qədrini bilib yaşasınlar. Bir-birinin "ətini yeməsinlər", əksinə, sevsinlər. Bu dövr çiçəklənən dövrüdür. Gəncliklərdən istifadə etsinlər. Dəyərli işlər görsünlər və qarşılarına məqsəd qoysunlar. Bir-birilərini, valideynlərini və ən əsası, vətəni sevsinlər".